

Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE)

Om faget

Fagets relevans

Faget KRLE gir eleven redskaper til å forstå seg selv, andre og verden rundt seg. Gjennom kunnskap om ulike religioner og livssyn får elevene evne til å håndtere mangfold i hverdags-, samfunns- og arbeidsliv. KRLE gir elevene kompetanse i å håndtere etiske utfordringer i ulike sammenhenger.

Kjerneelementer i faget

Kjennskap til religioner og livssyn

Faget skal gi kunnskap om og forståelse for religioner og livssyn lokalt, nasjonalt og globalt og på individ-, gruppe- og samfunnsnivå. Elevene skal også få innsikt i hvordan religioner og livssyn inngår i historiske prosesser og henger sammen med samfunnsendringer og kulturarv. Elevene skal bli kjent med mangfoldet av religioner og livssyn, og de ulike tradisjonenes indre mangfold. Faget skal gi grunnlag for refleksjon om majoritets-, urfolks- og minoritetsperspektiver i Norge.

Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder

Elevene skal undersøke og utforske religioner og livssyn som sammensatte fenomener gjennom bruk av varierte metoder. Deres forståelse av religioner og livssyn utdypes og utfordres gjennom analyse av og kritisk refleksjon over kilder, normer og definisjonsmakt. Kjennskap til ulike syn på og definisjoner av religioner og livssyn inngår i kjerneelementet og er vesentlig for å forstå og håndtere mangfold.

Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar

Faget handler om ulike måter mennesker har nærmet seg spørsmål om mening, identitet og virkelighetsbilde gjennom religioner, livssyn, etikk og filosofi. Faget skal gi rom for refleksjon, filosofisk samtale og undring ved å utforske eksistensielle spørsmål. Elevene skal også kunne forholde seg til spørsmål det er dyp uenighet om.

Kunne ta andres perspektiv

Faget skal gi mulighet for å utvikle egne synspunkter og holdninger i møte med andre gjennom innenfra- og utenfra-perspektiver og gjennom dialog og refleksjon over likheter og forskjeller. På den måten skal faget bidra til at elevene utvikler interesse og respekt for hverandre uavhengig av kulturell, religiøs eller livssynsmessig bakgrunn. Faget skal bidra til at elevene utvikler mangfoldskompetanse. Samiske perspektiver og temaer som funksjonsevne og kjønn inngår.

Etisk refleksjon

Elevene skal kunne identifisere etiske dilemmaer og drøfte moralske spørsmål ved hjelp av egen erfaringsbakgrunn, evne til innlevelse og ulike etiske modeller og begreper. Etisk refleksjon gir mulighet til

å håndtere store og små spørsmål, konflikter og utfordringer med betydning for skolesamfunnet, hverdagslivet og det globale samfunnet. Filosofiske tenkemåter gir elevene redskaper til å analysere argumentasjon og påstander.

Fagspesifikk tekst om hvordan verdigrunnlaget synliggjøres i faget

KRLE har en særlig forutsetning for å behandle verdispørsmål gjennom utforsking av religiøse og filosofiske tradisjoner og ideer. Faget gir kunnskap om og refleksjon over kristen og humanistisk arv og tradisjon, historisk og i dag. Opplæringen i KRLE gir kunnskap om mangfold og kulturarv. Slik kan faget bidra til bevissthet om menneskeverdet som grunnleggende verdi og legge til rette for demokratisk medvirkning. Etisk refleksjon bidrar til å utvikle bevissthet om naturens egenverdi og hvordan menneskers levesett påvirker klodens framtid.

Opplæringsloven gir føringer for undervisningen i kristendom, andre verdensreligioner og livssyn og at undervisningen skal foregå på en objektiv, kritisk og pluralistisk måte (§ 2-4). Læreplanen spesifiserer ikke hvilke religioner og livssyn det skal arbeides med under hvert enkelt kompetansemål, men til sammen skal elevene bli godt kjent med bredden av religioner og livssyn. Alle kompetansemålene legger til rette for at både kristendom og andre religioner kan behandles både enkeltvis og i sammenheng. Dette gir lærerne valgfrihet i planleggingen.

Om lag halvparten av undervisningstiden i faget skal brukes på kristendomskunnskap. Overordnet del slår fast at alle elever skal få innsikt i det samiske urfolkets historie, kultur, samfunnsliv og rettigheter (pkt. 1.2). Dette sikres gjennom skolenes realisering av kompetansemålene.

Tverrfaglige temaer i faget

Bærekraftig utvikling

er knyttet til utforsking av eksistensielle spørsmål og etisk refleksjon om naturen og menneskets plass.

Folkehelse og livsmestring

kan knyttes til verdivalg og utforsking av eksistensielle spørsmål og svar.

Demokrati og medborgerskap

aktualiseres gjennom etisk refleksjon og øvelse i perspektivtaking. KRLE bidrar til å styrke elevenes evne til å håndtere utfordrende spørsmål i eget liv og være åpne for andres posisjoner samt å møte utfordringer i et mangfoldig samfunn.

Grunnleggende ferdigheter i faget

Å kunne lese

Å kunne lese i KRLE betyr å kunne oppleve ulike tekster, innhente informasjon og kritisk vurdere kilder.

Å kunne regne

Å kunne regne i faget betyr å kunne bruke relevante matematiske begreper i ulike situasjoner.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i faget betyr å kunne uttrykke kunnskaper og synspunkter, samt videreutvikle egenforståelse gjennom tekst.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i faget innebærer å kunne benytte digitale verktøy i innhenting av informasjon, kritisk vurdere digitale kilder, samt vise digital dømmekraft.

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i faget innebærer å kunne lytte, fortelle og samtale om fagrelevante emner og uttrykke egne meninger.

Kompetansemål

Etter 4. årstrinn

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- utforske og beskrive religion og livssyn lokalt og regionalt
- gjøre rede for fortellinger fra religiøse tradisjoner og livssyn
- sammenligne og reflektere over ulike kalendere for årstider og høytider
- skille mellom og vurdere ulike typer kilder til kunnskap om religion og livssyn
- samarbeide med andre i filosofisk samtale
- identifisere og reflektere over etiske og moralske spørsmål
- formidle og sette seg inn i egne og andres tanker, følelser og erfaringer
- utforske etiske sider ved menneskers levesett og ressursbruk

Fagspesifikk omtale av vurdering i fag

Eleven viser kompetanse i KRLE gjennom forståelse og anvendelse av sentrale begreper i faget. Eleven viser kjennskap til religioner og livssyn fra nærmiljøet og omverden gjennom estetiske uttrykk og skriftlig og muntlig arbeid. Eleven kan undre seg over og utforske etiske og filosofiske spørsmål i samtaler med andre og vise evne til refleksjon. Eleven kan anvende kunnskap om etiske og moralske spørsmål i nye situasjoner.

Etter 7. årstrinn

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- gjøre rede for religions- og livssynshistorie i Norge, inkludert samers og nasjonale minoriteters religions- og livssynshistorie
- utforske og sammenligne tekster og materielle uttrykk fra ulike religioner og livssyn
- beskrive og forklare ulike praksiser knyttet til religion og livssyn
- bruke filosofiske tenkemåter i samtale og undring
- drøfte og utforske etiske og moralske ideer fra sentrale skikkelser i filosofiske, religiøse og livssynsbaserte tradisjoner
- utforske og beskrive egne og andres perspektiv i etiske dilemma knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer
- reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til menneskets levesett og klodens framtid

Fagspesifikk omtale av vurdering i fag

Eleven viser kompetanse i KRLE gjennom å anvende sentrale begreper i faget. Eleven kan reflektere over og kritisk bruke kilder i arbeidet med fagstoffet. Eleven kan sammenligne ulike tekster og materielle uttrykk og praksiser fra religioner og livssyn gjennom estetiske uttrykk og i skriftlig og muntlig arbeid. Eleven viser evne til å anvende kunnskap i nye situasjoner. Eleven fremmer egne synspunkter og kan ta ulike perspektiver.

Etter 10. årstrinn

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- utforske og presentere ulike religions- og livssynstradisjoner og deres utbredelse
- utforske og presentere ulike religiøse praksiser utenfor etablerte religionssamfunn
- gjøre rede for og reflektere over urfolks religions- og livssynstradisjoner
- gjøre rede for og reflektere over ulike syn på kjønn og seksualitet i religioner og livssyn
- anvende og drøfte fagbegreper om religion og livssyn
- vurdere kritisk ulike kilder til kunnskap om religion og livssyn
- forstå eget og andres ståsted og håndtere uenighet og meningsbrytning
- reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til å vokse opp og leve i et mangfoldig samfunn
- identifisere og drøfte etiske dilemma knyttet til ulike former for kommunikasjon

Fagspesifikk omtale av vurdering i fag

Eleven viser kompetanse i KRLE gjennom å anvende fagbegreper. Eleven kan reflektere over og kritisk bruke kilder i arbeidet med fagstoffet. Eleven viser kjennskap til ulike religions- og livssynstradisjoner og deres utbredelse gjennom muntlig og skriftlig arbeid. Eleven kan drøfte problemstillinger knyttet til kjønn og seksualitet. Eleven viser kompetanse ved å kunne drøfte eksistensielle spørsmål og svar. Eleven viser dømmekraft i drøfting av etiske dilemma knyttet til digital kommunikasjon.

Vurdering

Fagspesifikk omtale av vurdering i fag

Opplæringen og vurderingen i faget skal være i tråd med overordnet del av læreplanverket. Læreren skal gjennom sin vurderingspraksis støtte opp under elevens dybdelæring, motivasjon og mestring.

Kompetansemålene er grunnlaget for vurdering i faget. Kompetansemålene skal forstås i lys av formålsparagrafen i opplæringsloven, overordnet del og teksten Om faget.

Elevene skal medvirke i egen læring. De skal få muligheten til å vise kompetansen sin på ulike måter, reflektere over læringen og delta aktivt i vurderingen av eget arbeid. Læreren skal støtte og veilede eleven til å kunne sette seg mål og vurdere egen utvikling.

Underveisvurderingen i fag skal brukes som et redskap i læreprosessen, gi grunnlag for tilpasset opplæring og bidra til at eleven øker kompetansen sin i faget. Den kompetansen eleven har vist underveis i opplæringen, er en del av grunnlaget for vurderingen når standpunktkarakteren i fag skal fastsettes.

I standpunktvurderingen skal læreren vurdere den samlede kompetansen i faget. Vurderingsgrunnlaget skal ivareta bredden i kompetansemålene i læreplanen. Eleven skal være kjent med hva det blir lagt vekt på i fastsettingen av standpunktkarakteren.

Sluttvurdering

Omtale av sluttvurdering er ikke klar til denne innspillsrunden.